

Spurverksamheten – utvecklingen av kvaliteten i läkares vidareutbildning

Site Visit – Quality Assurance in Postgraduate Training

Sveriges läkarförbunds och Svenska Läkaresällskapets
stiftelse för utbildningskvalitet (SPUR)

Bakgrund

Sedan 1992 är läkarutbildningen i Sverige målstyrd. Det innebär att utbildningen ska ske under handledning och att det är verksamhetschefen som bedömer när läkaren har uppnått sin specialistkompetens.

Med syfte att säkra och höja utbildningskvaliteten i det nya utbildningssystemet initierade Sveriges läkarförbunds Specialistutbildningsråd, SPUR, så kallad SPUR-inspektioner. Efter test av inspektionsmodellen och ett pilotprojekt permanentades verksamheten 1993 i form av SPUR-stiftelsen.

De goda erfarenheterna från inspektion av ST föranledde diskussioner om inspektioner av AT enligt en liknande modell. En arbetsgrupp inrättades och 2003 presenterades ett slutgiltigt förslag för hur inspektionerna skulle gå till. De första AT-inspektionerna gick av stapeln under 2004.

SPUR-stiftelsen

När Läkarförbundet fann att de goda erfarenheterna av inspektionsverksamheten motiverade en permanent verksamhet beslöt man att bilda en stiftelse. Till sammans med Svenska Läkaresällskapet – som redan tidigare hade deltagit i arbetet i Specialistutbildningsrådet – bildade förbundet *Sveriges läkarförbunds och Svenska Läkaresällskapets stiftelse för utbildningskvalitet*, i dagligt tal kallad SPUR-stiftelsen. Stiftelsen registrerades som en icke vinstdrivande stiftelse och ställdes under länsstyrelsens kontroll. Stiftelsens styrelse

Background

Since 1992, medical education in Sweden has been goal-oriented, which means that doctors receive their postgraduate training through professional guidance and the head of the department decides when the doctor should be recognized as a specialist.

The Swedish Medical Association's Specialist Training Council (Läkarförbundets Specialistutbildningsråd – SPUR) initiated site visits in order to assure and raise the quality of education in the new system. The SPUR foundation was formed after testing the inspection model and a pilot project and the activity was permanently adopted in 1993.

The favorable experiences from specialist training (residency) site visits led to discussions about internship site visits based on a similar model. A work group was formed and in 2003 it presented a final proposal for conducting these site visits. The first site visits for internship programs were carried out in 2004.

SPUR foundation

The Swedish Medical Association found that the favorable experiences justified regular site visits and decided to form a foundation for this purpose. The Swedish Medical Association and the Swedish Society of Medicine – which had already participated in the Specialist Training Council – formed the *Foundation for Quality in Medical Training*, commonly referred to as the SPUR foundation. The foundation was registered as a nonprofit foundation under the control of the county administrative board. The foundation's board has two

members representing each medical organization and one representative for the National Board of Health and Welfare.

The foundation office has one employee who provides administrative services such as invoicing for site visits, paying reviewers, arranging training for new reviewers, gathering and processing materials and reports, and in general assisting with practical problems as they arise.

Purpose of Site Visits

The purpose of the site visit is to assess, strengthen, and raise the quality of internship and specialist training programs. Site visits shall provide clinical departments, health care centers, and hospitals with the incentive to improve postgraduate medical education. The site visit shall be carried out and perceived as an aid to improve the educational facility and provide information to interns and residents about where to find the best programs.

konstituerades med två representanter för vardera läkarorganisationen och en representant för Socialstyrelsen.

En handläggare på stiftelsens kansli ger administrativ och kameral service, t ex fakturerar inspekterade enheter, betalar ersättningar till inspektörerna, arrangerar utbildning för nya inspektörer, samlar in och bearbetar material och rapporter och bistår i övrigt med uppkommande praktiska problem.

Syftet med SPUR-inspektioner

Inspektionerna syftar till att granska, stärka och höja kvaliteten i AT och ST. Inspektionerna ska ge kliniker, vårdcentraler och sjukhus incitament att förbättra utbildningen. Inspektionen ska utföras och upplevas som ett hjälpmedel i den utbildande enhetens utvecklingsarbete. Metoden ska också ge underläkarna information om var de bästa utbildningarna finns.

Modell för kvalitetssäkring

Den modell som Läkarförbundet utarbetat bygger på Avedis Donabedians internationellt erkända schema för kvalitetsanalys. Hypotesen var att en kliniks/vårdcentral/sjukhus *struktur* och *process* ifråga om utbildning skulle kunna bedömas genom ett personligt besök av en ”inspektör”, kombinerad med en enkät till kliniken/vårdcentralen/sjukhuset.

Med *struktur* förstås i detta sammanhang faktorer som läkarstabens storlek och sammansättning, lokaler, bibliotek, teknisk utrustning, tillgång till medicinsk service (t ex röntgen, laboratorier) och möjligheter till forskning och utvecklingsarbete. *Processen* omfattar bland annat hur målbeskrivningarna används, om studierektor finns, om tjänstgöringsprogram görs upp och tillämpas, om utbildningsboken används, hur handledningen fungerar och om överordnade läkare visar engagemang i utbildningen.

Quality Assurance Model

The Swedish Medical Association created its model based on Avedis Donabedian's internationally recognized method of quality assessment analysis. The hypothesis was that the *structure* and *process* of the training provided at a medical department, health care center, or hospital could be assessed during a personal visit by a reviewer, combined with data collected from the department, health care center, or hospital by means of a questionnaire.

In this context, *structure* addresses factors such as the size and composition of the medical staff, premises, library, technical equipment, access to medical service (such as radiology, laboratories) and opportunities for research and development. *Process* refers to how official descriptions of training objectives are used, whether there is a director of studies, whether training programs are formulated and applied, and whether the guidelines for specialist training are used, how professional guidance is organized, and whether senior doctors take an active interest in training younger colleagues.

What should be inspected?

The site visit should answer and score the following questions:

- A Is the clinical operation sufficiently comprehensive to meet the goals of the training program?
- B Is the medical staff large enough and does it possess the necessary expertise?
- C Are the facilities, general, and special equipment adequate?
- D Is the clinical work well organized?
- E Does the department offer a favorable educational environment?
- F Does the department offer satisfactory theoretical education?
- G **Only internship:** Is quality assurance of the interns' training program carried out on a continuous basis?
- H **Only specialist training:** Are there any research opportunities?

These questions are answered through a questionnaire and a site visit by two SPUR reviewers. The reviewers are experienced doctors; internship programs reviewers are also directors of studies. Each question is assessed based on specific scoring criteria to ensure consistency. Site visits for internship and specialist training programs are organized somewhat differently to allow for variations in the programs.

Vad ska inspekteras?

Inspektionen ska besvara och poängsätta följande frågor:

- A Är verksamheten så allsidig att målbeskrivningen kan uppfyllas?
- B Är läkarstaben så stor och kompetent att målbeskrivningen kan uppfyllas?
- C Är lokaler, allmän och specifik utrustning sådana att målbeskrivningen kan uppfyllas?
- D Är tjänstgöringen så organiserad att målbeskrivningen kan uppfyllas?
- E Är utbildningsklimatet sådant att målbeskrivningen kan uppfyllas?
- F Är den teoretiska utbildningen sådan att målbeskrivningen kan uppfyllas?
- G **Endast AT-utbildningen:** Genomförs det kontinuerlig kvalitetssäkring av AT-läkarnas utbildning så att man har kontroll på om målbeskrivningen kan uppfyllas?
- H **Endast ST-utbildningen:** Finns det möjlighet till forskning och utvecklingsarbete?

För att kunna besvara dessa frågor används dels en enkät, dels görs ett personligt besök av två så kallade SPUR-inspektörer. Inspektörerna är erfarna läkare och AT-inspektörerna är även studierektorer. Varje fråga bedöms efter särskilda poängkriterier för att säkerställa ett enhetligt omdöme. Upplägget för inspektion av AT och ST skiljer sig något åt med hänsyn till tjänstgöringens olikheter.

Så går en inspektion till

Vid ST-inspektion har specialitetsföreningarna en nyckelroll i verksamheten. Det är specialitetsföreningarna som uppmuntrar klinikerna/vårdcentralerna att genomgå inspektion, rekryterar inspektörer, verkar för att enhetliga bedömningsgrunder tillämpas och bearbetar inspektionsresultaten för publicering. De bevakar även att inspektionsavgifterna täcker kostnaderna för inspektörsbesöken.

Vid AT-inspektion kan ett sjukvårdsområde, ett landsting eller ett sjukhus vara beställare. Oftast är det sjukhusets studierektor som är initiativtagare till inspektionen och hon/han är ofta kontaktperson med ansvar för planering av AT-inspektionen tillsammans med de två SPUR-inspektörerna.

AT-inspektion

En enkät sänds ut till verksamhetschefer, studierektorer, samtliga AT-läkare samt de läkare som avslutat AT senaste året. Enkäterna sammanställs och ligger till underlag för besöket.

Inspektionen genomförs under två dagar. Första inspektionsdagen träffar inspektörerna samtliga AT-läkare samt de läkare som avslutat sin AT senaste året. Diskussionerna sker i grupp. Dag nummer två intervjuas verksamhetschefer och studierektorer. Efteråt samlas så många som möjligt av dem som varit berörda av inspektionen för att ta del av inspektörernas intryck.

Site Visits

Specialist associations have a key role in specialist training site visits. The specialist associations encourage the departments and health care centers to have site visits, recruit reviewers, promote the application of uniform grounds for assessment, and process the inspection results for publication. They also ensure inspection fees cover the costs of the site visits.

Inspections of internships may be ordered by a health care district, county council, or hospital. Usually the hospital's director of studies arranges for the site visit and acts as the contact person responsible for planning the internship inspection together with the two SPUR reviewers.

Internship Site Visit

A questionnaire is sent to the head of the department, the director of studies, all interns, and all doctors who completed internship during the past year. The questionnaires are compiled and serve as supporting documentation for the visit.

The site visit takes two days. On the first day the reviewers meet all interns, as well as those doctors who completed their internship during the past year. Discussions are held in groups. On the second day, the head of the department and director of studies are interviewed. Afterwards, as many as people as possible of those affected by the inspection meet for a presentation of the reviewers' findings.

Impressions are compiled in a report as soon as possible after the site visit. Reports present both the advantages and disadvantages of the program, as well as the reviewers' recommended corrective actions.

Specialist Training Site Visit

The specialist training questionnaire is sent to the administrator, the director of studies, tutors, and residents at the clinical department or health care center. The questionnaire serves as the basis of the SPUR reviewers' site visit.

The site visit takes 1.5 days. The head of the department, supervisor, and the director of studies, as well as all of the doctors in the specialist training program are all interviewed separately. As with the internship site visit, everyone involved meets to share the reviewers' impressions, after which a report is compiled.

The results from the site visits can be found on the Swedish Medical Association website www.lakarforbundet.se/spur. The reviewers' assessments are compiled in tables by specialty and location, with a report presenting the scoring of the inspected department together with a brief commentary.

I så nära anslutning som möjligt till inspektionen sammanställs intrycken i en rapport. För att rapporten ska komma till så stor gagn som möjligt ska rapporten innehålla såväl tjänstgöringens fördelar som nackdelar samt inspektörernas förslag till åtgärder.

ST-inspektion

Enkäten om ST-utbildningen skickas ut till klinikens/vårdcentralens verksamhetschef/klinikchef, studierektorer, handledare och ST-läkare. Enkätsvaren ligger till underlag för besöket av SPUR-inspektörerna.

Inspektionen genomförs under en och en halv dag. Klinikchef, handledare och studierektor samt klinikens samtliga ST-läkare intervjuas var för sig. Liksom vid AT-inspektion samlas sedan de berörda för att ta del av inspektörernas intryck och en rapport sammanställs i efterhand.

Resultaten från inspektionerna återfinns på Läkarförbundets hemsida www.lakarforbundet.se/spur. Inspektörernas bedömningar sammanställs specialitets- och ortsvis i tabeller med redovisning av poängbedömningen av inspekterad enhet tillsammans med en mycket kortfattad kommentar.

Utvecklingsarbete

Tre–fyra erfarna inspektörer från olika specialiteter bildar tillsammans med SPUR-stiftelsens ordförande och medarbetare från Läkarförbundets kansli Spurex. Spurex står för ”SPUR-experterna” och ska behandla frågor som rör såväl AT- som ST-inspektionsverksamheten och dess utveckling. Här diskuteras exempelvis revidering av poängkriterier, utveckling av inspektionsmodellen och inspektionsverksamhetens omfattning.

Som uppföljning av årets enkäter skickas en enkät ut till det inspekterade sjukhuset/kliniken/vårdcentralen cirka ett halvår efter inspektionen. Enkäten följer upp huruvida det skett någon kvalitetsförbättring av utbildningen och om beställarna är nöjda med inspektionen.

Development

Three or four experienced reviewers from different specialties, together with the SPUR foundation’s chairman and employees from the Swedish Medical Association’s administrative office, form Spurex. Spurex, which stands for ”SPUR experts,” deals with issues pertaining to both internship and specialist training site visits and their development. Topics addressed include revision of scoring criteria, developing the inspection model, and the scope of the site visit.

About six months after the site visit a follow up questionnaire is sent to the inspected hospital, medical department, or health care center to find out if efforts have been made to improve the quality of the training program and whether the clients are satisfied with the site visit.

Volume

As of 2005, the foundation has carried out about 1,300 specialist training site visits. In the near future about eight internship site visits are planned.

The goal is for each internship program and specialist training program to have site visits every five years.

A specialist training site visit costs between SEK 15,000 and 30,000. This fee covers the reviewers' travel and living expenses, any financial remuneration, calibration meetings, training of new reviewers, and a fixed fee to the SPUR administrative office.

The fee for the internship training program site visit is currently about SEK 65,000 and in addition to the costs noted for the specialist training site visit, also covers loss of income for the reviewers for five days of work.

Verksamhetens volym

I stiftelsens regi har fram till år 2005 cirka 1 300 ST-SPUR-inspektioner genomförts och AT-SPUR beräknar göra cirka åtta inspektioner per år de första åren.

Målet är att inspektion av en AT- eller ST-utbildning ska ske vart femte år.

Avgiften för en ST-inspektion uppgår till 15 000–30 000 kronor. Avgiften ska täcka inspektörernas resor, uppehälle, eventuell ekonomisk ersättning, kalibreringsmöten, utbildning av nya inspektörer, samt en fast avgift till SPUR-kansliet.

Avgiften för AT-inspektion är cirka 65 000 kronor och utöver de för ST angivna kostnader ska avgiften även täcka inkomstbortfall för fem dagars arbete för inspektörerna.

Sveriges läkarförbund
Swedish Medical Association
Villagatan 5
P.O. Box 5610 • S-114 86 Stockholm
Phone +46 8 790 33 00 • Fax + 46 8 20 99 91
www.lakarforbundet.se

Svenska Läkaresällskapet
Swedish Society of Medicine
Klara Östra Kyrkogata 10
P.O. Box 738 • S-101 35 Stockholm
Phone +46 8 440 88 60 • Fax +46 8 440 88
www.svls.se

För mer information, kontakta SPUR-kansliet

Telefon/fax 08-20 99 91 **E-post** spur@slf.se

Webbplats www.lakarforbundet.se/spur

Besöksadress Sveriges läkarförbund, Villagatan 5, Stockholm

Postadress Box 5610, 114 86 Stockholm